

Praktfolk i vardagslag

Tappra mor Anna på udden

Ansiktet är finskuret och blitt. De många rynkorna och det vita håret ger det en slags förklaringsprägel. Man kan se på en gång man möter Anna Sundkvist, att hon är en god människa. Man kan också tydligt se, att det är en vital gammal dam man här har att göra med. En kvinna som erfarit allvaret mer än de flesta, men som för den skull inte har långt till ett soligt leende, ett litet skämt eller ett parti couronne!

Anna Sundkvist bor på Udden i Havsnäs och hon är änka efter Fiskaren och "fågglaren" Fiskar-Olle. Han gick bort ur denna världen när Anna var 38 år. Nu är hon 76. De hade då varit gifta i 17 år och hade fått sex barn. 15 revar jord hade de hunnit odla nere på Udden och 2 kor och småfä födde den lilla gården. Men på det kunde inte en änka med sex barn - av vilka fyra ännu inte konfirmerats - klara sig. Det gällde att hugga i. Först tog hon tjänsteplats och hyrde bort den lilla gården. Men det gick dåligt ekonomiskt. Sen hade hon plats hos en änkeman med sex små barn där ute på Lillholmen, och barnen blev så glada i tant Anna. En av pojkarna hette Kalle och han var sex år gammal. Han har inte glömt sin vårdarinna ännu. I fjol bjöd han henne på fri resa till Stockholm, men synd nog kunde hon inte antaga det flotta budet, men till varje jul och alla hennes högtidsdagar kommer han ihåg gamla tant Anna...

Nej säger Anna Sundkvist, jag måste försöka mig på något annat, och så började jag att gå dagaman. Ofta gick jag borta och bakade, och det hände många gånger att jag gick till Lövberga - det är 12 kilometer dit - och bakade. Då var jag uppe redan vid fyratiden och det var ju svarta natten innan jag kom hem. Det var långa och tunga år, men barnen växte till och artade sig bra. Och för den som från 16 års ålder varit van att gå för andra och ha smått om, gick det rätt så bra. Vi svalt aldrig direkt, nej det gjorde vi inte, Men hur man fick vända på slantarna! Och hur man fick klara sig med lapp på lapp och gammalt och vänt och omsytt ...

Det går en berättelse bland grannarna, att mor Anna låna sig en kjol när hon skulle gå bort till folk. Hon hade inget acceptabelt plagg själv ... Det var barnen först och barnen sist ...

Ja. så gick åren. Äldsta dottern gifte sig och fick barn. Nu var det att tänka och hjälpa också där. Då var Anna Sundkvist 44 år. Så blev dotterns man sjuk och dog och efterlämnade fem små barn — det sjätte väntades.

— Nu blev det verkligen svåra tider för oss. Jag var så dödande rädd för att främlingar skulle ta hand om barnen, att jag var villig att föda upp dem utan någon ersättning, om inte annat hjälpte. Jag började på nytt mina dagamanssysslor, tvättade, bakade. räfsade och stod i.

Anna sitter tyst en stund och lyssnar på dottersonen Alvar Knutssons saxofon. Ja. inte är det vackert precis för gamla öron säger hon och sticker fingrarna på skämt i öronen ,men något måste dom ju få roa sig med, för dom är så snälla.

Nu är det en av dottersönerna som övertagit Udden, och de håller ett vakande öga på mormor så att hon inte går sta och arbetar för mycket. De vill att hon bara ska pyssla litet i stugan och ha det riktigt bra. Nu har hon råd till det. Lite pengar över och folkpension och en hel hopper med barn och barnbarn som sticker till henne en slant eller kommer hem med en radioapparat eller prenumererar på tidningen åt henne.

Praktfolk i vardagslag

Två av döttrarna bor i Trondheim och dit har mor Anna varit fyra gånger och hälsat på. Och en av flickorna är lärarinna uppe i Fredrika. Jo, det var så det, säger Anna, att flickan hade ett sådant läshuvud, och då var det en gammal minnesgod Strömsbo, folkskolinspektören Wästegård i Umeå, härstammande från tidmarksbyn Långåsen, som lånade henne pengar, så att hon fick gå igenom seminariet, och det är vi honom mycken tack skyldig för.

MYCKET ANNORLUNDA NU ...

— Alla är så snälla mot mig, barnen och barnbarnen och grannarna och allihopa. Jag tror bestämt att världen blivit bra mycket varmare på något sätt på de sista åren. Förr brydde sig ju folk inte om en gammal fattig kärring. Det må jag då minnas allt för väl. De fick gå sockengång mellan gårdarna och ligga i uthusen och hunsas och hatas. Nej, nu är det bra nog annorlunda att vara gammal ...

Men likväl, även om dagarna många gånger varit tunga och det varit tomt i skafferiet, har hon mycket av det vackra att dra sig till minnes. Hon var bara 21 år den gång hon förenade sina öden med fiskaren i Rörsnäs. De köpte Udden och började bygga upp den lilla stugan. Hur spännande det var och hur storartat det var att flytta in just till jul — fast inte hade man mycket bohag, nog var det kallt och nog var den öppna spisen stor och otymplig. Men det var ett eget hem. Det var huvudsaken den gången i de unga åren.

— Det beror nog mycket på en själv hur man har det. Håller man bara humöret uppe och spänner krafterna till det yttersta, så har man åtminstone den förvisningen, att man gjort sitt yttersta och kan med ett visst lugn ta emot den hjälp, som man kanske blir tvungen att ta emot. En människa förmår mycket men bara till en viss gräns.

Nå, samtalet slutar med att vi måste spela couronne. Mor Anna är säker på handen, och piggelin i blicken och vet hur stötarna ska sättas in. Hela ansiktet utstrålar iver och intresse. Allvarlig på djupet, men med humorns lekfulla glimt spelande i ögonen. Så minns man praktkvinnan nå Udden i Havsnäs.

Tappra mor Anna på Udden

Ansiktet är finskuret och blött. De många rynkorna och det vita håret ger det en slags förklaringsprägel. Man kan se på en gång man möter Anna Sundkvist, att hon är en god människa. Man kan också tydligt se, att det är en vital gammal dam man här har att göra med. En kvinna som erfårit allvaret mer än de flesta, men som för den skull inte har långt till ett soligt leende, ett litet skämt eller — ett parti couronne!

Praktfolk i vardagslag

Anna Sundkvist bor på Udden i Havnäs och hon är änka efter fiskaren och "fågla" Fiskar-Olle. Han gick bort ur denna världen när Anna var 38 år. Nu är hon 76. De hade då varit gifta i 17 år, och hade fått sex barn. 15 revar jord hade de hunnit odla nere på Udden och 2 kor och smått födde den lilla gården. Men på det kunde inte en änka med sex barn — av vilka fyra ännu inte konfirmerats — klara sig. Det gällde att hugga i. Först tog hon tjänsteplats och hyrde bort den lilla gården. Men det gick dåligt ekonomiskt. Sen hade hon plats hos en änkemamman med sex små barn där ute på Lillholmen, och barnen blev så glada i tant Anna. En av pojkarne hette Kalle, och han var sex år gammal. Han har inte glömt sin vårdarinna ännu. I fjol bjöd han henne på fri resa till Stockholm, men synd nog kunde hon inte antaga det flotta budet, men till varje jul och alla hennes högtidsdagar kommer han ihåg gamla tant Anna...

— Nej, säger Anna Sundkvist, jag måste försöka mig på något annat, och så började jag gå dagaman. Ofta gick jag borta och bakade, och det hände många gånger att jag gick till Lövberga — det är 12 kilometer dit — och bakade. Då var jag uppe redan vid fyratiden och det var ju svarta natten innan jag kom hem. Det var långa och tunga år, men barnen växte till och tunga år bra. Och för den som från 16 års ålder varit van att gå för andra och ha smått om, gick det rätt så bra. Vi svält aldrig direkt, nej, det gjorde vi inte, men hur man fick vända på slantarna! Och hur man fick klara sig med lapp på lapp och gammalt och vänt och onytt...

Det går en berättelse bland grannarna, att mor Anna måste låna sig en kjol när hon skulle gå bort till

FORTS. PÅ SID. FEMTON 3

3 FORTS. FRÅN SIDAN TRE folk. Hon hade inget acceptabelt plagg själv... Det var barnen först och barnen sist...

Ja, så gick åren. Äldsta dottern gifte sig och fick barn. Nu var det att tänka och hjälpa också där. Då var Anna Sundkvist 44 år. Så blev dotterns man sjuk och dog och efterlämnade fem små barn — det sjätte väntades.

— Nu blev det verkligen svåra tider för oss. Jag var så dödanedd rädd för att främlingar skulle ta hand om barnen, att jag var villig att föda upp dem utan någon ersättning, om inte annat hjälpte. Jag började på nytt mina dagamanssysslor, tvättade, bakade, räfsade och stod i.

Anna sitter tyst en stund och lyssnar på dotterns son Alvar Knutsons saxofon. Ja, inte är det vackert precis för gamla öron säger hon och sticker fingrarna på skämt i öronen, men något måste dom ju få roa sig med, för dom är så snälla.

Nu är det en av dotterns söner som övertagit Udden, och de håller ett vakande öga på mormor så att hon inte går stå och arbetar för mycket. De vill att hon bara ska pyssla litet i stugan och ha det riktigt bra. Nu har hon råd till det. Lite pengar över och falkpension och en hel hopper med barn och barnbarn som sticker till henne en slant eller kommer hem med en rindlopparv eller prenumererar på tidningen åt henne. Två av dottrarna bor i Trondheim och dit har mor Anna varit fyra gånger och hälsat på. Och en av flickorna är lärarinna uppe i Fredrika. Jo, det var så det, säger Anna, att flickan hade ett skönt lishuvud, och då var det en gammal minnesgod Strömabo, folkskolinspektören Wästergård i Umeå, härstammande från Järnmarksby Långåsen, som lånade

hennes pengar, så att hon fick gå igenom seminariet, och det är vi honom mycken tack skyldig för.

MYCKET ANNORLUNDA NU...

— Alla är så snälla mot mig, barnen och barnbarnen och grannarna och allihopa. Jag tror bestämt att världen blivit bra mycket varmare på något sätt på de sista åren. Förr brydde sig ju folk inte om en gammal fattig kärring, det må jag då minnas allt för väl. De fick gå sockengång mellan gårdarna och ligga i uthusen och hunsas och hatas. Nej, nu är det bra nog annorlunda att vara gammal...

Men likväl, även om dagarna många gånger varit tunga och det varit tomt i skafferi, har hon mycket av det vuckra att dra sig till minnes. Hon var bara 21 år den gång hon förenade sina öden med fiskaren i Rörnäset. De köpte Udden och började bygga upp den lilla stugan. Hur spännande det var och hur stortat det var att flytta in just till jul — fast inte hade man mycket bostad, nog var det kallt och nog var den öppna spisen stor och otymplig. Men det var ett eget hem. Det var huvudsaken den gången i de unga åren.

— Det beror nog mycket på en själv hur man har det. Håller man bara humöret uppe och spinner krafterna till det yttersta, så har man åtminstone den förvisningen, att man gjort sitt yttersta och kan med ett visst lugn ta emot den hjälp, som man kanske blir tvungen att ta emot. En människas förmår mycket — men bara till en viss gräns.

Nå, samtalet slutar med att vi måste spela couronne. Mor Anna är säker på handen och piggellä i blicken och vet hur stötarna ska sättas in. Hela ansiktet utstrålar iver och intresse. Allvarlig på djupet, men med humorns lekfulla glimt spelande i ögonen. Så intäna man praktkvinnan på Udden i Havnäs.

Värdefulla gåvor